

[Udenrigsministeren]

Da Polen i juli gennemførte en amnesti omfattende 600 politiske fanger, betegnede jeg på linje med andre udenrigsministre fra de ti det skete som et skridt i den rigtige retning, der ville bringe os nærmere den normalisering af forholdet til Polen, som vi alle ønsker, og yderligere udtrykte jeg håb om, at vi ville kunne genetablere de dansk-polske kontakter på ministerplan i en nærmere fremtid. Et første skridt har været gennemførelsen i sommer af konsultationer om både politiske og økonomiske spørgsmål mellem vore udenrigsministerier.

På det rent sikkerhedspolitiske område, specielt våbenkontrolområdet, er der som nævnt ikke væsentligt nyt at berette i forhold til den redegørelse, jeg gav folketinget den 2. maj i år. Ganske vist har der været tale om en vis udbygning af de bilaterale kontakter mellem USA og Sovjetunionen, men det er endnu ikke muligt at vurdere, hvorledes udsigterne til en genoptagelse eller nyoptagelse af våbenkontrolforhandlingerne nærmere stiller sig.

Det var imidlertid skuffende, at sommerens tilløb til forhandlinger om det ydre rum ikke førte til noget. Siden USA accepterede det sovjetiske forhandlingstilbud, straks efter at det var fremsat, har der været en intensiv diplomatisk aktivitet mellem de to lande om dette spørgsmål. Vi kan nok ikke gennemskue alt, men så meget synes klart, at Sovjetunionen efterfølgende har indskærpet forskellige betingelser, mens USA på sin side gentagne gange offentligt har erklæret sig rede til samtaler med russerne om det ydre rum.

Jeg vil meget håbe, at den forbedring, der måske kan spores i det generelle klima efter den direkte kontakt mellem udenrigsminister Gromyko og den amerikanske ledelse, kan være begyndelsen til en genvurdering, så der på dette grundlag efterhånden kan blive tale om egentlige forhandlinger.

Målsætningen må være, at man undgår en yderligere militarisering af det ydre rum, og at forhandlinger om begrænsninger af de offensive våbensystemer også bliver genoptaget. USA har ikke vendt Sovjetunionen ryggen efter sammenbruddet i Genèveforhandlingerne, og præsident Reagan har gang på gang og senest under præsidentvalgekampagnen givet udtryk for forhandlingsvilje og for ønsket om en alvorlig dialog med Sovjetuni-

onen. Vi savner udtryk for en tilsvarende vilje fra Sovjetunionens side.

Hvad angår den sikkerhedspolitiske problemstilling i det nordiske område, har regeringens nedrustningspolitiske rådgiver, ambassadør Per Groot, i løbet af juli og august måned aflagt besøg i samtlige nordiske hovedstæder for bl.a. i lyset af folketingets dagsorden af 3. maj i år at undersøge, hvordan de øvrige nordiske lande ser på mulighederne for at fremme tankerne om oprettelse af en atomvåbenfri zone i det nordiske område. Jeg vil gerne her fremhæve to hovedpunkter.

Det ene er, at flere af de nordiske lande, det gælder f.eks. Norge, for øjeblikket arbejder med mere dybtgående undersøgelser af denne problemstilling og derfor ikke ønsker at lægge deres politik fast, før disse undersøgelser er tilendebragt.

Det andet hovedpunkt er, at der selv bortset herfra ikke for øjeblikket er sammenfald imellem de nordiske landes udgangspunkter i denne sag. Der er imidlertid enighed om, at de halvårslige nordiske udenrigsministermøder udgør et godt og velegnet forum for en fortsat udveksling af synspunkter i dette sikkerhedspolitiske spørgsmål.

Regeringen har i øvrigt virket aktivt for nedrustningssagen i en række internationale sammenhænge, heriblandt i den nordiske kreds, inden for rammerne af det europæiske politiske samarbejde og i NATO. Det var på dansk initiativ og efter forudgående konsultationer i disse organer, at der på FNs generalforsamling og i FNs nedrustningskommission blev skabt tilslutning til, at FNs generalsekretær i forsommeren 1982 udpegede en gruppe af internationale eksperter med den opgave at gennemgå alle aspekter af det konventionelle våbenkapløb. Gruppen, som fik dansk formandskab, har netop afsluttet sit arbejde med en rapport, som nu er forelagt FNs 39. generalforsamling, og regeringen agter at følge sagen op på generalforsamlingen i form af et resolutionsforslag, der åbner mulighed for en yderligere behandling af emnet.

Inden for nedrustning generelt er og forbliver en standsning af kernevåbenkapløbet regeringens højeste prioritet, men dette må ikke gøre blind for den påtrængende nødvendighed af, at der igangsættes en nedrustningsproces på det konventionelle område.